

**UCHWAŁA NR XV/81/16
RADY GMINY GRODZISK**

z dnia 20 grudnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia „Program aktywności lokalnej dla Gminy Grodzisk na lata 2016-2020”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446, poz. 1579, poz. 1948) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, poz. 1583, 1948) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program aktywności lokalnej dla Gminy Grodzisk na lata 2016-2020”, zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr XV/81/16
Rady Gminy Grodzisk
z dnia 20.12.2016

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY GRODZISK NA LATA 2016-2020

Grodzisk, 2016

Spis treści:

1. Uzasadnienie realizacji programu.....	3
2. Opis sytuacji problemowej i charakterystyka obszaru.....	3
3. Odbiorcy programu – grupy docelowe.....	5
4. Cele programu.....	5
5. Kierunki działań.....	6
6. Harmonogram działań.....	6
7. Sposoby i metody pracy wykorzystywane do realizacji programu.....	7
8. Przewidywane rezultaty program.....	7
9. Realizator programu.....	8
10. Sposób finansowania realizacji programu.....	8
11. Sposoby monitorowania, ewaluacji i oceny programu.....	8

1. Uzasadnienie realizacji programu

Podstawą prawną programu aktywności lokalnej jest art. 110 ust. 10 lub art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z którym rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej. Podstawą prawną programu może być również art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej cele i kierunki działania są spójne z założeniami zawartymi w:

- Strategii rozwoju województwa podlaskiego do roku 2020 w szczególności z celem strategicznym 3. Jakość życia.
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (RPOWP 2014-2020), oś priorytetowa IX. Rozwój Lokalny, która jest wdrażana w formie instrumentu terytorialnego Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS).
- Lokalną Strategią Rozwoju (LSR) na lata 2014-2020 „Lokalne Grupy Działania – Tygiel Doliny Bugu”.
- Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020 (SZOOP RPOWP 2014-2020).

PAL jest jedną z metod odpowiedzi na potrzeby społeczności lokalnej w zakresie działań na rzecz rozwoju gminy.

Dodatkowo realizacja programu na terenie gminy Grodzisk wskaże społeczności lokalnej, że wspólne działanie na rzecz rozwoju w sferze społecznej (np. wspólne rozwiązywanie problemów), kulturowej czy też zatrudnieniowej jest znacznie bardziej efektywne niż działanie samodzielne i borykanie się samotnie z problemami.

2. Opis sytuacji problemowej i charakterystyka obszaru

Nazwa Grodzisk pochodzi od słowa gród, grodzisko co oznacza osadę otoczoną murem, wałem bądź ostrokołem, usytuowaną w miejscach często trudno dostępnych oraz o naturalnych walorach obronnych. Powstanie Grodziska wg badań sondażowych datowane jest na XI - XIII w.

Gmina Grodzisk swój obecny kształt przyjęła w 1973 roku. Jest to gmina wiejska położona w południowej części województwa podlaskiego w północno-zachodniej części powiatu siemiatyckiego. Jest to obszar Wysoczyzny Drohiczyńskiej, która znajduje się w południowej części obszaru Zielone Płuca Polski.

Wysoczyzna Drohiczyńska jest falistą równiną urozmaiconą stożkami sandrowymi, ozami, kemami i ostańcami morenowymi. W obrębie Gminy Grodzisk występują obszary moren czołowych i dennych oraz równiny sandrowej. Region ten jest umiarkowanie zalesiony.

Powierzchnia gminy wynosi 203,21 km² co jest równoznaczne z powierzchnią 20321 ha. Położonych jest tu 42 sołectwa co daje 44 miejscowości. Teren ten w 2015 roku zamieszkiwało 4452 osoby, w tym: 2297 mężczyzn i 2155 kobiet, w 2014 r. – 4503 osób (2314 mężczyzn i 2189 kobiet), w 2013 r. – 4560 osób (2339 mężczyzn i 2221 kobiet). W porównaniu do lat poprzednich możemy zaobserwować systematyczny spadek liczby mieszkańców. Stopa bezrobocia wśród mieszkańców wynosiła 3,7 % co daje nam 96 osób pozostających bez pracy, w tym: 37 kobiet i 59 mężczyzn. W porównaniu do lat poprzednich stopa bezrobocia zalicza tendencję spadkową tak jak i liczba mieszkańców. Spośród 96 osób bezrobotnych z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 58 bezrobotnych. Wskaźnik bezrobocia jest zaniżony ponieważ nie uwzględnia bezrobocia ukrytego, który głównie dotyczy dominujących na terenie gminy indywidualnych gospodarstw rolnych.

Obszar Gminy Grodzisk jest zdominowany przez indywidualne gospodarstwa rolne ze względu na ukształtowanie terenu. W 2015 roku prowadzono 95 podmiotów gospodarczych. Były to głównie podmioty z branży budowlanej, handlowej, usługowej, rolniczej i turystycznej, gdzie bardzo dużą popularnością cieszy się gospodarstwo agroturystyczne Pana dr Mirosława Angielczyka *"Ziołowy Zakątek"*.

Z uzyskanych danych wtórnych i pierwotnych do najczęstszych problemów osób i rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2015 roku należą:

- ubóstwo – z tego tytułu pomoc otrzymało 101 rodzin;
- bezrobocie – pomocy udzielono 58 rodzinom;
- długotrwała lub ciężka choroba – pomoc otrzymało 46 rodzin;
- niepełnosprawność - 41 rodzin ;
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (w tym bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych) – pomoc dla 34 rodzin;

Dodatkowo innymi bardzo ważnymi problemami wskazanymi przez społeczeństwo jest:

- brak zainteresowania problemami osób starszych,
- brak możliwości spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- uzależnienia, w szczególności alkoholizm.

Wszystkie te problemy wpływają na grupy w każdym przedziale wiekowym co prowadzi do wykluczenia społecznego lub grozi wykluczeniem. Powodem tych problemów jest miejsce zamieszkania z dala od miast i większych aglomeracji miejskich. Problem z rozproszeniem miejscowości. Problem z dojazdem z powodu braku komunikacji publicznej, nieposiadania prawa jazdy czy też samochodu. Niska dostępność a nawet jej brak do usług edukacyjnych pozwalających na rozwój kwalifikacji i zainteresowań czy chociażby usług spędzania czasu wolnego szczególnie dla młodzieży. Migracja wewnętrzna i zewnętrzna ludzi młodych, którzy poszukują bardziej atrakcyjnych miejsc i warunków do życia.

W dużym stopniu skutkami takich nakładających się wielu różnych problemów czy to gospodarczych czy społecznych jest odizolowywanie się osób, rodzin czy grup od środowiska. Brak chęci i zaangażowania w rozwijanie się i rozwiązywanie problemów co często oddziałuje na innych członków rodziny, głównie dzieci.

Na terenie gminy brakuje miejsc spotkań oraz zorganizowanych form aktywizacji ludzi.

3. Odbiorcy programu – grupy docelowe

Program Aktywności Lokalnej jest skierowany przede wszystkim do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Są to głównie osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Jednak w ramach programu wsparciu podlegają również osoby z otoczenia osób oraz rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

W ramach programu planuje się udzielić wsparcia również osobom i grupom aktywnym, które będą stanowiły wsparcie w aktywnej integracji społeczności lokalnej a także pomogą dla osób marginalizowanych, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym na większe poczucie przynależności do danej społeczności.

Planowana grupa w ramach niniejszego Programu Aktywności Lokalnej będzie się składać z 15 osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym mężczyzn i kobiet. Są to przede wszystkim osoby bezrobotne, zagrożone bezrobociem, ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

4. Cele programu

Głównym celem Programu Aktywności Lokalnej jest:

1. Rozwój lokalny - podniesienie poziomu aktywnego zaangażowania mieszkańców Gminy Grodzisk w każdym aspekcie życia społecznego oraz instytucji pozarządowych działających na rzecz lokalnych społeczności w rozwiązywaniu lokalnych problemów, zaspokajaniu indywidualnych oraz zbiorowych potrzeb, które przede wszystkim dotyczą osób, rodzin i grup marginalizowanych, wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Aktywna integracja – przy wykorzystaniu instrumentów aktywnej integracji podniesienie poziomu integracji społecznej, aktywizacji w sprawach zawodowych (zdobycie nowych umiejętności oraz kwalifikacji). Doprowadzenie do usamodzielnienia się w wielu aspektach życia osób, rodzin i grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem.

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie aktywności mieszkańców do samodzielnego rozwiązywania problemów społecznych;
- Promocja integracji społecznej wśród mieszkańców;
- Budowa partnerstwa lokalnego pomiędzy przedstawicielami organizacji, instytucji oraz członkami społeczności;
- Wsparcie oraz promowanie osób aktywnych społecznie, np. wolontariuszy;
- Wzrost jakości i efektywności świadczonej pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS);
- Usprawnienie bądź poprawa funkcjonowania i warunków życia mieszkańców oraz uczestników programu;
- Aktywizacja zawodowa, społeczna i zdrowotna osób i rodzin objętych programem;
- Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego;
- Wykorzystanie potencjału grup, instytucji i organizacji;
- Promocja postaw prospołecznych;
- Lepsze dopasowanie usług organizacji pozarządowych do potrzeb mieszkańców;
- Lepsze wykorzystanie zasobów lokalnych;
- Zapobieganie marginalizacji osób i rodzin;
- Inspiracja mieszkańców do organizacji imprez bądź spotkań głównie o charakterze integracyjnym, sportowym.

5. Kierunki działań

W celu poprawy jakości życia mieszkańców w aspekcie społecznym, gospodarczym oraz kulturowym kapitału ludzkiego określono następujące kierunki działań:

- Wsparcie skierowane do osób starszych pozwoli na lepsze wykorzystanie ich potencjału.
- Wsparcie organizacji pozarządowych oraz instytucji w formie partnerstwa co pozwoli na rozwój ich potencjału w zakresie integracji społecznej i pomocy lokalnej społeczności.
- Wsparcie dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Kształtowanie zdrowego trybu życia.

6. Harmonogram działań

1. Opracowanie i złożenie wniosku do Urzędu Marszałkowskiego o sfinansowanie działań w PAL przez projekt systemowy.
2. Realizacja kontraktów socjalnych dla 15 osób.

3. Prowadzenie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje grup, 3 szkolenia.
4. Organizacja wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych, umożliwiających powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy, prowadzenie doradztwa zawodowego indywidualnie i grupowo, przez cały rok, raz w tygodniu, realizator – zatrudniony doradca zawodowy, ze wsparcia skorzysta 15 osób.
5. Animacja lokalna.
6. Organizacja przez liderów i animatorów w środowisku imprez i wydarzeń integrujących.

7. Sposoby i metody pracy wykorzystywane do realizacji programu

Do realizacji programu przewiduje się zastosowanie:

1. Instrumentów aktywnej integracji o charakterze:
  - społecznym – przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej;
  - zawodowym – pomoc w uzyskaniu odpowiednich kompetencji wymaganych na rynku pracy, np. kursy i szkolenia;
  - zdrowotnym – wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy,
  - edukacyjnym – wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowanie do potrzeb rynku pracy (łącznie z działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej).
2. Organizacji społeczności lokalnej.

8. Przewidywane rezultaty programu:

- a) zdiagnozowanie problemów i potrzeb osób, rodzin oraz grup w społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem;
- b) zwiększenie aktywności, zaangażowania mieszkańców oraz grup społecznych w integrację społeczności lokalnej;
- c) poprawa skuteczności oraz efektywności wykorzystywania lokalnych zasobów;
- d) aktywizacja osób, rodzin i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- e) ukształtowanie umiejętności prowadzenia zdrowego trybu życia;
- f) większa integracja pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej(OPS) z mieszkańcami gminy;

- g) większe zaangażowanie instytucji, organizacji pozarządowych do wdrażania nowych pomysłów zwiększających integrację lokalnej społeczności i chęć aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym;
- h) poprawa współpracy między OPS-em a organizacjami pozarządowymi;
- i) nabycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia przez osoby objęte programem;
- j) wzrost kwalifikacji i kompetencji zawodowych wśród osób młodych i dorosłych;
- k) aktywne wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej przez OPS, instytucje i organizacje pozarządowe;
- l) większe zaangażowanie mieszkańców społeczności lokalnej w wspólne rozwiązywanie problemów lokalnych, indywidualnych oraz zbiorowych potrzeb i problemów;

9. Realizator programu

Realizatorami programu są:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku,
- Partner – Organizacja lub instytucja pozarządowa.

Koordynatorem realizacji programu Aktywności Lokalnej jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku.

10.Sposób finansowania realizacji programu

Realizacja zadań ujętych w niniejszym Programie Aktywności Lokalnej może być finansowana:

- ze środków własnych budżetu Gminy zabezpieczonych w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku,
- ze środków własnych partnera programu,
- ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 – 2020.

11.Sposoby monitorowania, ewaluacji i oceny programu

Monitoring oraz ewaluacja będzie dokonywana regularnie po ukończeniu danego etapu przyjętych przedsięwzięć w programie przez realizatorów PAL. Systematyczne zbieranie informacji na temat danych ilościowych i jakościowych oraz ich analiza pozwoli na ulepszenie podejmowanych działań, podjęcie działań korygujących jeżeli zaistnieje taka potrzeba oraz porównanie postępu jaki został osiągnięty z zakładanym rezultatem w trakcie realizacji PAL-

u. W przypadku niektórych danych może zachodzić potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych.

Po zakończeniu realizacji programu aktywności lokalnej zostanie dokonana ocena rezultatów jakie przyniosły zrealizowane koncepcje oraz czy przyjęte formy i metody działań należy realizować w dalszym ciągu czy też nie. Dane te zostaną przedstawione w postaci raportu końcowego sporządzonego przez realizatorów Programu Aktywności Lokalnej (PAL).